

กระบวนการผลิตทางวัฒนธรรมของจารึก กรณีศึกษา ฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย

นภดล พิมพ์สาร¹³

พรพรรณ ประจักษ์เนตร, Ph.D.¹⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการผลิตทางวัฒนธรรมของจารึก โดยใช้กรณีศึกษาฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย 2) ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของผู้ใช้งานฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 วิธี คือ การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย ทั้งอาจารย์ นักวิชาการ และผู้ใช้งาน ประกอบกับการเก็บข้อมูลจากเอกสารและเว็บไซต์ ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. กระบวนการผลิตทางวัฒนธรรม เป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับจารึก ตั้งแต่การสำรวจตามทะเบียนเดิม การสำรวจจากการได้รับแจ้ง และการสำรวจจากจังหวัดใกล้เคียง จากนั้นเจ้าหน้าที่จะทำการประเมิน เลือกวิธีการทำสำเนาที่เหมาะสมกับจารึก และทำการขึ้นทะเบียนจารึก จากนั้นจะเข้าสู่ขั้นตอนการคัดเลือกจารึกเพื่อทำการอ่านแปล และดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญอ่านแปลและถ่ายทอดความ จึงนำไปที่ประชุมรับรองและดำเนินการจัดพิมพ์เป็นหนังสือต่อไป

2. ผู้ใช้งานฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย มีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผู้ศึกษาด้วยตนเองจะเป็นผู้ควบคุมตนเองโดยมีอาจารย์คอยแนะนำมากที่สุด และมีระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับจดจำ ประยุกต์ใช้ และวิเคราะห์ ตามลำดับ โดยในระดับจดจำนั้นผู้ใช้งานสามารถจดจำรูปแบบตัวอักษรได้มากที่สุด ในระดับประยุกต์ใช้ ผู้ใช้งานสามารถนำความรู้ที่ได้จากฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยไปประยุกต์ใช้กับการเรียนวิชาจารึกมากที่สุด และในระดับวิเคราะห์ ผู้ใช้งานสามารถนำความรู้ไปวิเคราะห์แลกเปลี่ยนกับนักศึกษา ทั้งยังนำข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยไปวิเคราะห์ถึงระบบศักราชและการเทียบตัวอักษรเพื่อหาอายุของโบราณวัตถุได้

คำสำคัญ: จารึก , ฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย, การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม, การเรียนรู้ด้วยตนเอง

¹³ นักศึกษาปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

¹⁴ ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Procedure of Cultural production:

Case Study of Database of Inscription in Thailand

Abstract

The study on the procedure of cultural production: case study of database of inscription in Thailand aims to 1) investigate the procedure of cultural production through the case study of database of inscription in Thailand and 2) explore learning procedure of users of database of inscription in Thailand.

This study applied qualitative approach in which the researcher classified data collection method into 2 stages. The first is an in-depth interview with persons involving in database of inscription in Thailand including university professors, academic and users. The second is data collection from documents and websites.

Findings from the research suggest that:

1. Procedure of cultural production involved the operation relating to the inscription ranging from the survey on existing registration, the survey after being reported, and the survey in neighboring provinces. After that officer would evaluate and select the copying method suitable for the inscription and then register the inscription. The following process was the selection of inscription for reading and translating and transcribing by the expert for approval by the meeting before publishing as a book.

2. Users of database of inscription in Thailand revealed self-learning pattern under which the self-learner shall control oneself with advice from instructor. Self-learning was applied to memorizing, applying and analyzing level, respectively. At memorizing level, user could best remember character patterns. At applying level, user could best apply knowledge from database of inscription in Thailand to inscription study class. At the analyzing level, user could share and exchange knowledge with students and data from database of inscription in Thailand could be used for analyzing era system and character comparison to indicate the age of antiques.

Keywords: inscription, the database of inscription in Thailand, cultural reproduction, Self-learning

บทนำ

จารึก เป็นหนึ่งในทรัพยากรสารสนเทศเอกสารโบราณที่เป็นมรดกทางภูมิปัญญาของบรรพชนตั้งแต่อดีตกาล ซึ่งในปัจจุบันไม่มีการสร้างใหม่อีกแล้ว และส่วนที่เหลืออยู่ปัจจุบันก็ยิ่งสูญสลายเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา และในท้ายที่สุดอาจจะไม่มีจารึกคงเหลืออยู่อีก ซึ่งนับเป็นความสูญเสียอันยิ่งใหญ่ของประเทศไทย (สำนักหอสมุดแห่งชาติ, 2551) การที่ประชาชนทั่วไปเกิดความสนใจจะศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากจารึกอันถือเป็นการสืบทอดทางหนึ่งนั้น กลับเต็มไปด้วยข้อจำกัดและอุปสรรค เนื่องจากหนังสือจารึกมีการตีพิมพ์ไม่มากนัก และมักถูกจัดเก็บไว้ตามหอสมุดต่างๆ ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้งานได้ในทุกที่ ทุกเวลา การสืบค้นข้อมูลจากเอกสารประเภทอื่นก็ไม่อาจเทียบเคียงจารึกได้ เพราะเนื้อหาสาระของจารึก ถือเป็นเอกสารชั้นต้นทางประวัติศาสตร์ ที่แสดงวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของจารึกว่ามีความเป็นมาอย่างไร ทั้งยังเป็นสิ่งที่ให้ความรู้ในด้านภาษาศาสตร์ อักษรศาสตร์ นิรุกติศาสตร์อีกด้วย (สำนักงานจังหวัดสุโขทัย. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร, ม.ป.ป.)

การศึกษาจารึกในประเทศไทยนั้น เริ่มเมื่อคราวที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในสมัยที่ยังดำรงพระอิสริยยศ เป็นสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎฯ ขณะทรงผนวชอยู่ในปี พ.ศ. 2336 ได้เสด็จจารึกธุดงค์ไปยังหัวเมืองมณฑลฝ่ายเหนือของประเทศไทย เสด็จถึงเมืองสุโขทัย ทรงพบศิลาจารึก 2 หลัก คือ ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ภาษาไทย และศิลาจารึกวัดป่ามะม่วง ภาษาเขมร พร้อมด้วยพระแท่นศิลาบาตร ที่บริเวณเนินปราสาท ในวัดมหาธาตุ ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นว่าเป็นโบราณวัตถุสำคัญ จึงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้นำลงมาไว้ที่กรุงเทพมหานคร จากนั้นจึงเริ่มอ่าน และศึกษาศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงเป็นครั้งแรก และทรงพยายามอ่านจนสำเร็จ (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2535)

จากนั้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องราวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ และทรงเห็นความสำคัญของจารึก ในด้านที่เป็นแหล่งข้อมูลเรื่องราวในอดีต เมื่อเสวยราชย์แล้ว ได้โปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมจารึกจากที่ต่างๆ มารวมไว้ ณ หอพระสมุดสำหรับพระนคร โดยมี สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นสภานายกหอพระสมุดสำหรับพระนคร ทรงชวนถวายแสวงหาจารึกจากภูมิภาคต่างๆ ทั่วพระราชอาณาจักร ได้ทรงศึกษาวิธีทำสำเนา จารึก และให้

เขียนคำแนะนำวิธีทำสำเนาจารึกแจกไปตามหัวเมืองต่างๆ เพื่อให้ช่วยทำสำเนาจารึก ส่งมาไว้ที่หอพระสมุดฯ ทำให้รวบรวมจารึกได้เป็นจำนวนมาก ศิลាจารึกใดที่ยังไม่อาจเคลื่อนย้ายมาได้ ก็ให้ทำบัญชีไว้ว่า จารึกหลักใด เก็บอยู่ที่ใดบ้าง มีรายละเอียดเกี่ยวกับจารึกบอกไว้ด้วย จารึกที่รวบรวมได้ในครั้งนั้น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ โปรดให้ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์ ชาวฝรั่งเศส ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ใหญ่ประจำ หอพระสมุดวชิรญาณ ขณะนั้นอ่านและอธิบาย ความหมายข้อความในจารึกต่างๆ ที่รวบรวมมาไว้ และจัดพิมพ์คำอ่านจารึกขึ้นเป็นหนังสือชุด เรียกว่า ประชุมศิลาจารึก โดยตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ. 2467 นับตั้งแต่นั้นมีการก็ได้มีการพิมพ์หนังสือประชุมศิลาจารึกอีกหลายครั้ง เนื่องจากมีผู้สนใจศึกษาจารึกเพิ่มขึ้น และได้มีการค้นคว้าหาหลักฐานใหม่ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาถ้อยคำ และข้อความในจารึกมากขึ้น (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2535)

การเผยแพร่ข้อมูลผ่านสิ่งพิมพ์นั้นเคยได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในช่วงเวลาหนึ่ง แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีต่างๆ ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมีความสะดวกมากขึ้น สามารถเข้าชมได้ทุกที่ ทุกเวลาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ดังนั้นข้อมูลจารึกที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ผ่านหนังสือ จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งาน ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานที่มีนโยบายเพื่อดำเนินการและสนับสนุน การศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ด้านสังคม-วัฒนธรรม โดยเน้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งยังมีนโยบายเพื่อบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศ เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศสู่สาธารณะ ด้วยเหตุนี้ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) จึงได้มีแนวคิดในการก่อตั้งฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยขึ้น เพื่อเพิ่มช่องทางสำหรับการค้นข้อมูลจารึกให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานมากที่สุด

ภายในฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย ไม่เพียงมีข้อมูลจารึกจากหนังสือต่างๆ ที่รวบรวมมาไว้ให้ผู้ใช้งานสามารถค้นหาได้อย่างสะดวกเท่านั้น ยังมีการจัดทำฐานข้อมูลศัพท์านุกรมจากจารึกแบบออนไลน์ เพื่อการค้นหาคำศัพท์ที่ปรากฏในจารึก ตลอดจนความหมายที่อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันในแต่ละบริบท แสดงผลในรูปของคำศัพท์ ชนิดของคำ ความหมาย และตัวอย่างการปรากฏของคำแล้วเชื่อมโยงไปยังข้อมูลจารึกที่ปรากฏคำนั้นๆ อีกทั้งยังจัดทำฐานข้อมูลบรรณานุกรมจากเอกสารและสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจารึกในประเทศไทย เพื่อการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับจารึกเพิ่มเติมจากเอกสารและสิ่งพิมพ์อื่นๆ นอกจากนี้ผู้ใช้งาน

ฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย ยังสามารถรับชม อ่าน คัดลอก และพิมพ์ข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งทางฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย อนุญาตให้คัดลอกและเผยแพร่ต่อไปได้ แต่ต้องมีรายการอ้างอิงระบุที่มา คือ ฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย (นพพรณ ภัทรมูล, 2557)

ด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าจนถือกำเนิดฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยขึ้น ทำให้ผู้ใช้งานได้รับความสะดวกสบายในการเข้าถึงข้อมูลจากจารึก นับเป็นการปรับประยุกต์ทางวัฒนธรรมโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่ากระบวนการก่อนที่จะนำข้อมูลจารึกมาขึ้นเผยแพร่ในเว็บไซต์นั้น มีกระบวนการขั้นตอนอย่างไร และเมื่อเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยแล้ว ผู้ที่เข้ามาใช้งานมีรูปแบบและระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตทางวัฒนธรรมของจารึก โดยใช้กรณีศึกษาฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ของผู้ใช้งานฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จารึก หมายถึง โบราณวัตถุหรือสิ่งอื่นใดที่มีการเขียนหรือจารหรือวิธีการอื่นเพื่อให้ปรากฏตัวอักษรบนวัตถุนั้นๆ ซึ่งอาจปรากฏบนศิลา กำแพง ใบเสมา แผ่นทอง ฯลฯ
2. ฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย หมายถึง เว็บไซต์ที่มีการจัดทำ ดูแล และเป็นส่วนหนึ่งในงานและบริการของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) โดยผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงได้ที่ <http://www.sac.or.th/databases/inscriptions/>
3. กระบวนการผลิต หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับจารึก ซึ่งพิจารณาตามแนวคิดเกี่ยวกับประเพณีในการเลือกสรร คือ การสำรวจ การจัดทำสำเนาและการทำทะเบียนจารึก การคัดเลือกจารึกเพื่อทำการอ่านแปล การอ่านแปลและถ่ายทอดความจากจารึกการตีพิมพ์เผยแพร่
4. ประเพณีในการเลือกสรร หมายถึง การคัดเลือกให้วัฒนธรรมบางอย่าง ในกรณีนี้ คือ จารึก ให้ถูกผลิตซ้ำเพื่อคงอยู่ได้ต่อไป โดยประเพณีในการเลือกสรรจะพิจารณาว่า มีวัฒนธรรม

หรือจารึกอะไรบางอย่างที่ถูกคัดเลือกเพื่อสืบทอดเอาไว้ กระบวนการในการคัดเลือกจารึกนั้นทำอย่างไร และเพราะเหตุใดจารึกจึงได้ผ่านการผลิตซ้ำเอาไว้

5. การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การที่ผู้ใช้งานฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยเข้าใช้งานด้วยตนเอง และเกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย ซึ่งในงานวิจัยนี้จะศึกษาเกี่ยวกับระดับการเรียนรู้ด้วยตนเอง และรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6. ระดับการเรียนรู้ หมายถึง ลำดับขั้นของการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้ใช้งานฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยโดยจะเริ่มจากการจดจำ การเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมิน และขั้นสูงสุด คือ การสร้างความรู้ใหม่

7. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง หลักการที่ผู้เรียนรู้ด้วยตนเองใช้ในการเรียนรู้ผ่านฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเองที่เป็นการประยุกต์ทางการศึกษา หรือผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองมักจะใช้การอ่านหรือกระบวนการทักษะอื่นๆ ในการเข้าถึงข้อมูล เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ นักวิชาการชาวอังกฤษที่มีความสำคัญต่อการศึกษาวัฒนธรรม และเป็นผู้บุกเบิกวางรากฐานการศึกษาสื่อและวัฒนธรรมร่วมสมัย ได้ใช้เกณฑ์การแบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมที่มีชีวิตอยู่ (Lived culture) หมายถึง วัฒนธรรมทุกอย่างที่มีอยู่ในช่วงเวลาหนึ่งและในสถานที่หนึ่ง และเฉพาะคนที่มีชีวิตอยู่ในช่วงเวลาและสถานที่นั้นเท่านั้น ที่จะเข้าถึงหรือสัมผัสกับวัฒนธรรมดังกล่าวได้

2. วัฒนธรรมที่ได้รับการบันทึกไว้ (Recorded culture) หมายถึง บางส่วนของวัฒนธรรมที่มีชีวิตอยู่ในกลุ่มแรก และได้รับการบันทึกหรือผลิตซ้ำเพื่อสืบทอดต่อมา ซึ่งเรียกได้อีกคำหนึ่งว่า วัฒนธรรมแห่งยุคสมัย (Culture of the period)

ประเพณีในการเลือกสรรจะทำหน้าที่คัดเลือกให้เฉพาะวัฒนธรรมบางอย่างเท่านั้นที่ถูกผลิตซ้ำให้มีชีวิตยืนยาวต่อไป หรือกลายเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการบันทึกไว้ และที่สำคัญ ประเพณีในการเลือกสรรนี้มักมีผลประโยชน์บางอย่างแอบแฝงอยู่เบื้องหลังเสมอ เช่น ผลประโยชน์ทางชนชั้น ผลประโยชน์ทางสุนทรียะ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมือง เป็นต้น

ในกระบวนการผลิต/ผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Culture production/Reproduction) โดยผ่าน ประเพณีในการเลือกสรรจำเป็นต้องพิจารณาว่า มีวัฒนธรรมอะไรบ้างที่ถูกคัดเลือกเพื่อสืบทอด เอาไว้ กระบวนการในการคัดเลือกลักษณะนั้นทำอย่างไร และทำไมวัฒนธรรมดังกล่าวจึงได้ผ่านการผลิต ซ้ำเอาไว้ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551)

2. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่

สื่อใหม่กับการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางซึ่งมีความสำคัญในกระบวนการ เรียนการสอน มีหน้าที่เป็นตัวนำความรู้จากครูไปยังผู้เรียนอย่างสะดวกและรวดเร็ว เป็นผลให้ ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สื่อการสอนได้ถูกนำไปใช้ในการเรียนการสอนตลอด และยังได้รับการพัฒนาไปตามการ เปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้ง นักการศึกษาเรียกสื่อการ สอนด้วยชื่อสื่อต่างๆ เช่น อุปกรณ์การสอน โสตทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีการศึกษา เป็นต้น

การสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ซีมัวร์ พาร์เพิร์ท (Seymour Papert) นักจิตวิทยาผู้เชี่ยวชาญการสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) ที่กล่าวว่า พื้นฐานการเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นในตนเองไม่ใช่ว่าแต่เพียงข้อมูลที่หลงไหลเข้า มาในสมองของผู้เรียนเท่านั้น ความรู้เกิดจากการแปลความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับซึ่ง เป็นการสื่อสารภายในบุคคล และยิ่งไปกว่านั้น กระบวนการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากกระบวนการนั้นมีความหมายกับผู้เรียนคนนั้น นั่นหมายความว่าในเมื่อผู้เรียนสนใจในบางสิ่ง อย่างจริงจังในที่สุดก็จะเกิดปัญญา จากสิ่งที่สนใจศึกษาได้ ระดับของการเรียนรู้นั้นขึ้นอยู่กับ ความสามารถและโอกาสในการเรียนรู้ของแต่ละคนโดยเริ่มต้นที่ระดับความสามารถจดจำได้ ระดับสามารถเข้าใจ ระดับสามารถประยุกต์ใช้ได้ ระดับสามารถนำความรู้ที่นั้นมาวิเคราะห์สิ่ง ต่างๆได้ ระดับการสามารถนำความรู้ที่นั้นมาประเมินสถานการณ์ได้ และระดับสูงสุดคือระดับการ สามารถนำความรู้มาสร้างสรรค์เป็นความรู้ใหม่ได้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2555, น. 290)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Gibbons (1980, อ้างถึงใน สุพรรณษา ครุฑเงิน, 2555) ได้ศึกษาชีวประวัติของผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียงทางด้านการแสดง นักประดิษฐ์ นักสำรวจ นักอักษรศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ และผู้บริหาร จำนวน 20 คน ซึ่งไม่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนตามชั้นเรียนปกติสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยศึกษาลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคคลดังกล่าว แล้วนำมาประมวลเป็นหลักการเรียนรู้ด้วยตนเองมีตัวอย่าง เช่น

1. ในการศึกษาด้วยตนเอง ผู้ศึกษาเป็นผู้ควบคุมตนเอง ในขณะที่การศึกษาย่างเป็นทางการ (Formal Education) จุดควบคุมอยู่ที่สถาบันการศึกษา ตัวแทน หรือ สิ่งกำกับการสอน เพื่อให้ศึกษาด้วยตนเอง จะช่วยนักศึกษาให้รู้จักควบคุมสิ่งที่อยู่ภายในตัวเอง เพื่อการเรียนรู้ของตน

2. การศึกษาด้วยตนเอง มักจะเป็นความพยายามที่แน่วแน่ ในความรู้เฉพาะด้านอย่างใดอย่างหนึ่งมากกว่าการศึกษาหลายๆ แขนงวิชา การสอนให้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ช่วยให้นักศึกษาสามารถแยกแยะ และมีความชำนาญในกิจกรรมบางอย่าง หรือหลายอย่างที่เป็นต่อชีวิต

3. การศึกษาด้วยตนเอง มักจะเป็นการประยุกต์การศึกษา คือ การเรียนรู้เพื่อการนำไปใช้กับงาน การสอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางทฤษฎีที่สัมพันธ์กับการฝึกฝนทางเทคนิค และการนำไปดัดแปลงใช้อย่างเหมาะสม เป็นการเรียนรู้เพื่อประโยชน์ปัจจุบัน

4. ผู้ศึกษาด้วยตนเอง เป็นคนที่เรียนรู้ด้วยแรงจูงใจของตนเอง นั่นคือ การผูกพันกับตนเองกับเนื้อหาวิชาที่ตนเลือก แม้จะพบว่ามีอุปสรรคก็ตาม การศึกษาด้วยตนเองช่วยให้ผู้เรียนรู้ตระหนักถึงความต้องการของตน และมีเป้าหมายของตนเองมากกว่าที่จะให้ผู้อื่นมาวางเป้าหมายให้

5. สิ่งจูงใจสำหรับการศึกษาด้วยตนเอง ได้แก่ ความสำเร็จ ซึ่งเป็นรางวัลที่ประเมินคุณค่าได้โดยตนเอง การสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นการให้ประสบการณ์เพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ รู้จักวางแผน และการเลือกใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพ ในการที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จ

6. ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง มักจะใช้การอ่าน และกระบวนการทักษะอื่นๆ ในการเข้าถึงข้อมูลและคำแนะนำที่เขาต้องการเพื่อโครงการเหล่านั้น การสอนเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง

เกี่ยวข้องกับการฝึกฝนทักษะ เช่น การอ่านและการจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่นักศึกษาที่มีความต้องการอย่างเต็มที่ที่จะเข้าถึงข้อสนเทศ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการผลิตทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา ฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและกำหนดข้อมูลการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตทางวัฒนธรรม รวมไปถึงการศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1. ประเพณีในการเลือกสรร
2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

วิธีการวิจัย

1. การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย ทั้ง นักวิชาการ อาจารย์ เป็นจำนวน 5 คน และผู้ใช้งานเป็นจำนวน 7 คน

2. การเก็บข้อมูลจากเอกสาร และเว็บไซต์ โดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์และงานวิจัย ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องกระบวนการผลิตทางวัฒนธรรมและจารึก

สรุปผลการวิจัย

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย รวมทั้ง นักวิชาการ และอาจารย์จำนวน 5 คน พบว่า กระบวนการผลิตทางวัฒนธรรมด้านประเพณีในการเลือกสรรประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสำรวจจารึก เพื่อนำสู่ (2) การจัดทำสำเนา และทะเบียนจารึก แล้วจึงดำเนิน (3) การคัดเลือกจารึกเพื่อทำการอ่านแปลหลังจากนั้นจึงนำไปสู่ (4) การถ่ายถอดจารึก และ (5) การเผยแพร่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านกระบวนการผลิตทางวัฒนธรรม

ประเพณีในการเลือกสรร การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับจารึกมีกระบวนการเริ่มตั้งแต่ ขั้นตอนการสำรวจเพื่อค้นหาจารึกตามสถานที่ต่างๆ ในประเทศไทย เมื่อค้นพบหรือได้รับการแจ้งว่ามีจารึกแล้ว ก็จะเข้าสู่ขั้นตอนการจัดทำสำเนาจารึก และจัดทำทะเบียนจารึก จากนั้นก็จะได้คัดเลือกจารึกเพื่อทำการอ่านแปล และจึงนำสำเนาจารึกนั้นๆ ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการถ่ายถอดและแปลจารึก เมื่อผู้เชี่ยวชาญแปลจารึกขึ้นใดแล้ว จะนำผลเข้าเสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณา

รับรอง แต่ในกรณีที่จารึกไม่สามารถอ่านแปลโดยผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งได้ ที่ประชุมก็จะพิจารณาอ่านแปลร่วมกัน และก็จะเข้าสู่ขั้นการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นหนังสือต่อไป หากจารึกชิ้นใดที่ลบเลือนหรือกะเทาะมากจนไม่สามารถอ่านแปลได้เลย ก็จะมีการขึ้นทะเบียนจารึกไว้เท่านั้น โดยมีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจจารึก

จารึกจะได้รับการสำรวจเป็นประจำตามขั้นตอนการดำเนินการของหอสมุดแห่งชาติ ซึ่งขั้นตอนในการสำรวจจารึกนั้นจะมีการดำเนินการทั้งสิ้น 3 ขั้นตอน คือ การสำรวจตามทะเบียนเดิม การสำรวจจากการได้รับแจ้งจากหน่วยงานอื่นๆ และการสำรวจจังหวัดใกล้เคียงเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการเดินทาง หรือหากมีการค้นพบจารึกโดยชาวบ้าน ก็จะมีการแจ้งมาที่กรมศิลปากร ทางกรมศิลปากรก็จะมีหน้าที่ไปทำสำเนาจารึก แต่ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร กับกรมศิลปากร ก็จะมีการแจ้งข่าวสารแล้วจึงมีการประสานงานและเดินทางร่วมกันเพื่อทำสำเนาจารึก

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำสำเนาจารึกและจัดทำทะเบียนจารึก

เมื่อเดินทางไปยังสถานที่ค้นพบจารึกแล้ว ผู้เชี่ยวชาญจะได้มีการพิจารณาจารึกนั้นว่าเหมาะสมที่จะทำสำเนาจารึกด้วยวิธีการใด โดยการทำสำเนาจารึกจะมีอยู่ด้วยกัน 3 วิธีด้วยกัน คือ

1) การทำสำเนาจารึกด้วยกระดาษเพล่า เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับศิลาจารึกที่เนื้อศิลายังมีคุณสมบัติดี ไม่เปื่อยยุ่ย

2) การจำลองอักษรจารึก เหมาะสำหรับจารึกที่มีรูปอักษรลบเลือนมากๆ จนไม่สามารถทำสำเนาด้วยวิธีอื่นได้

3) การทำสำเนาในรูปแบบสไลด์ทัศนวัสดุ คือการทำสำเนาด้วยภาพนิ่ง ภาพถ่าย และการบันทึกข้อมูลเป็นข้อมูลดิจิทัล เมื่อได้จัดทำสำเนาจารึกเรียบร้อยแล้ว จะมีการลงหลักฐานไว้ที่กระดาษว่างของสำเนานั้น แล้วจึงเข้าสู่ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนจารึก ซึ่งจะมีข้อมูลของจารึกชิ้นนั้นอย่างละเอียด ตั้งแต่เลขที่ อักษร ภาษา ศักราช จารึกอักษร วัตถุที่จารึก ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกจารึกเพื่อทำการอ่านแปล

จารึกเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญยิ่ง ดังนั้นจึงไม่มีการคัดเลือกจารึกเพื่อจัดเก็บหรือสงวนรักษา จารึกทุกหลักที่มีการค้นพบในประเทศไทยจะได้รับการขึ้นทะเบียนจากกรมศิลปากร แต่จะมีการคัดเลือกในการอ่านแปลเพื่อนำเผยแพร่ออกสู่สาธารณชน โดยจารึกที่มีลักษณะกะเพาะ หรือตัวอักษรที่ปรากฏบนจารึกเปลี่ยนแปลงมาก แม้จะทำสำเนาจารึกในทุกรูปแบบแล้ว ก็ไม่สามารถเห็นตัวอักษรได้ชัดเจนจนสามารถอ่านแปลได้ กรมศิลปากรก็จะทำการลงทะเบียนจารึกหลักนั้นเพื่อป้องกันการลงทะเบียนซ้ำ

ขั้นตอนที่ 4 การถ่ายทอดและการอ่านแปลจารึก

แนวทางการดำเนินการถ่ายทอดและอ่านแปลจารึกมีอยู่ทั้งสิ้น 2 แนวทาง คือ หากจารึกมีความชัดเจน และผู้อ่านแปลมีความเชี่ยวชาญในภาษานั้นๆ ก็สามารถอ่านแปลได้ จากนั้นจึงนำผลการอ่านแปลเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อตรวจสอบและให้การรับรอง จากนั้นจึงนำไปตีพิมพ์ต่อไป แต่หากจารึกนั้นไม่สามารถอ่านแปลได้โดยผู้เชี่ยวชาญคนเดียว ซึ่งอาจเนื่องมาจากไม่มีผู้เชี่ยวชาญในภาษานั้น หรือจารึกมีลักษณะที่ลบเลือน ก็จะต้องนำเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุม ซึ่งในการอ่านจารึกนั้น บางครั้งในหนึ่งวัน อาจจะอ่านได้ไม่กี่บรรทัด ในการประชุมครั้งต่อไป ก็จะหยิบยกจารึกหลักเดิมมาพิจารณากันต่อ ซึ่งหากไม่สามารถแปลได้ว่าจารึกนั้นมีใจความว่าอย่างไร ก็จะมีการถ่ายทอดตัวอักษรนั้นเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่ในกรณีที่ไม่สามารถถ่ายทอดตัวอักษรได้เลย ก็จะขีดเว้นว่างเอาไว้ จากนั้นจึงนำตีพิมพ์เผยแพร่

ขั้นตอนที่ 5 การตีพิมพ์เผยแพร่

เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับจารึกได้มีมติที่จะเผยแพร่จารึกหลักใดบ้างแล้ว ข้อมูลเหล่านั้นก็จะเข้าสู่กระบวนการเรียงพิมพ์ต่อไป โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตีพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมจารึกในปัจจุบัน คือ กรมศิลปากร

จากข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับจารึกสามารถนำมาเรียบเรียงเป็นลำดับขั้นตอนได้ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับจารึก

2. ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ในการศึกษาด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้ใช้งานฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยเชื่อว่า เมื่อมีการนำข้อมูลเกี่ยวกับจารึกมาเผยแพร่ผ่านฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยแล้ว ดังนั้นต้องมีผู้ใช้งาน ซึ่งผู้ใช้งานที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกนั้น เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร รวมถึงอาจารย์ผู้สอนวิชา จารึก รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 7 คนด้วยกัน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาในประเด็นรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองและระดับการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

2.1 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้ใช้งานฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยจะมีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ ผู้ศึกษาด้วยตนเองจะเป็นผู้ควบคุมตนเองโดยมีอาจารย์คอยแนะนำมากที่สุด และมีการผูกพันกับตนเองในวิชาที่เลือก แม้ว่าจะพบกับอุปสรรค แต่ผู้ใช้งานก็จะใช้กระบวนการทักษะอื่นๆ ในการเข้าถึงข้อมูลและคำแนะนำที่ต้องการ ไม่เพียงเท่านั้น ผู้ศึกษาด้วยตนเองยังได้นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้กับการศึกษา และเกิดการเรียนรู้จากแรงจูงใจของตนเองที่อยากจะค้นคว้าหาข้อมูล และแม้ว่าจะมีอุปสรรคในการเรียนรู้ก็ตาม จะเห็นได้จากผู้ใช้งานทั้ง 7 คน พบข้อบกพร่องของระบบฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย ซึ่งถือเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่ด้วยแรงจูงใจที่ต้องการจะค้นคว้าหาข้อมูล ผู้ใช้งานก็สามารถเลือกแนวทางที่ดีที่สุดในการค้นหาข้อมูล ซึ่งมีผู้ใช้งานเพียง 2 คน ที่ให้ข้อมูลว่า หากอุปสรรคในฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยไม่ชัด หรือไม่สามารอ่านตัวอักษรได้ ผู้ใช้งานก็จะสอบถามจากอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่เพื่อขอดูสำเนาจารึกฉบับจริงต่อไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทักษะในการอ่าน และทักษะในการค้นคว้าของผู้ใช้งานอีกด้วย

2.2 ระดับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้งานฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยมีระดับการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับจดจำ ประยุกต์ใช้ และขั้นสูงที่สุดคือ วิเคราะห์ โดยผู้ใช้งานฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยสามารถจดจำรูปแบบตัวอักษรได้มากที่สุด ไม่เพียงเท่านั้นผู้ใช้งานจะมีการจดจำรูปแบบของจารึกได้ และยังสามารถจดจำจารึกบางชิ้นที่อยู่ตามฐานพระพุทธรูป ถัดมาในระดับขั้นประยุกต์ใช้ พบว่า ผู้ใช้งานสามารถนำความรู้ที่ได้จากฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยไปประยุกต์ใช้กับการเรียนวิชาจารึก การทำรายงาน และนำไปประยุกต์ใช้กับการสอนได้ และในระดับสูงที่สุด คือ ขั้นวิเคราะห์ โดยนำเอาปัญหาที่พบจากการอ่านแปลจารึก ไปวิเคราะห์

แลกเปลี่ยนกับนักศึกษา ทั้งยังนำข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยไปวิเคราะห์ถึงระบบศรัทธาการเทียบตัวอักษรเพื่อหาอายุของโบราณวัตถุ และยังสามารถนำไปวิเคราะห์กับการศึกษาประวัติศาสตร์ได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาในด้านประเพณีในการเลือกสรร มีความสอดคล้องกับแนวคิดของเรย์ มอนด์ วิลเลียม ที่ได้กล่าวถึงประเพณีในการเลือกสรรไว้ว่า ในกระบวนการผลิต/ผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม โดยผ่านประเพณีในการเลือกสรรจำเป็นต้องพิจารณาว่า มีวัฒนธรรมอะไรบ้างที่ถูกคัดเลือกเพื่อสืบทอดเอาไว้ กระบวนการในการคัดเลือกลักษณะนั้นทำอย่างไร และทำไมวัฒนธรรมดังกล่าวจึงได้ผ่านการผลิตซ้ำเอาไว้ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551) โดยจารึกถือเป็นวัตถุทางวัฒนธรรมชิ้นหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อสืบทอดเอาไว้ เนื่องจากเป็นโบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้จารึกทุกหลักจึงผ่านการคัดเลือกเพื่อสืบทอดและธำรงรักษาไว้เป็นมรดกของชาติ ไม่มีจารึกหลักใดที่จะถูกเพิกเฉย หรือไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนหากมีการค้นพบ แต่จะมีการคัดเลือกเพื่อทำการอ่านแปลความในจารึกนั้น เนื่องจากจารึกบางหลักมีตัวอักษรที่ลบเลือนมากจนไม่สามารถจำแนกได้ว่าตัวอักษรนั้นคือตัวอักษรใด จารึกชิ้นนั้นจะได้รับการขึ้นทะเบียนไว้ และจึงนำไปเก็บรักษาตามความเหมาะสมต่อไป

อย่างไรก็ตามในด้านของประเพณีในการเลือกสรร กรณีศึกษา ฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย จะพบความแตกต่างจากงานวิจัยในเรื่องอื่นๆ กล่าวคือ ในงานวิจัยเรื่องการสืบทอดอัตลักษณ์ของคนอีสานในชุมชนสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยสุทธิ กาบพิลา (2558) ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่พบว่าประเพณีฮีตสิบสองที่เป็นประเพณีปฏิบัติของคนอีสาน ในสะตองหายไปสองข้อคองเหลือสิบข้อ และคองสิบสี่ที่เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต มีสิบสี่ข้อหายไปห้าข้อคองเหลือเก้าข้อ แต่ในกรณีศึกษา ฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย พบว่าจารึกซึ่งเป็นวัตถุทางวัฒนธรรมทุกชิ้นได้รับการคัดเลือกเพื่อสืบทอดเอาไว้

จากผลการศึกษาด้านรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ด้วยตนเองของ Gibbons (1980, อ้างถึงใน สุพรรณษา ครุฑเงิน, 2555) ที่กล่าวว่าในการศึกษาด้วยตนเอง ผู้ศึกษาเป็นผู้ควบคุมตนเอง ในขณะที่การศึกษาอย่างเป็นทางการ (Formal Education) จุดควบคุมอยู่ที่สถาบันการศึกษา ตัวแทน หรือ สิ่งกำกับการสอนเพื่อให้

ศึกษาด้วยตนเอง จะช่วยนักศึกษาให้รู้จักควบคุมสิ่งที่อยู่ภายในตัวเอง เพื่อการเรียนรู้ของตนเอง และการศึกษาด้วยตนเอง มักจะเป็นความพยายามที่แน่วแน่ ในความรู้เฉพาะด้านอย่างใดอย่างหนึ่งมากกว่าการศึกษาหลายๆ แขนงวิชา การสอนให้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ช่วยให้นักศึกษาสามารถแยกแยะ และมีความชำนาญในกิจกรรมบางอย่าง หรือหลายอย่างที่เป็นต่อชีวิต

ผลการศึกษาระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสอดคล้องกับแนวคิดของซีมัวร์ พาร์เพิร์ท (Seymour Papert) นักจิตวิทยาการสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง (กาญจนา แก้วเทพ, 2555, น. 288-290) ที่กล่าวว่าพื้นฐานการเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นในตนเองไม่ใช่รับแต่เพียงข้อมูลที่หลั่งไหลเข้ามาในสมองของผู้เรียนเท่านั้น ความรู้เกิดจากการแปลความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับซึ่งเป็นการสื่อสารภายในบุคคล และยิ่งไปกว่านั้น กระบวนการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดหากกระบวนการนั้นมีความหมายกับผู้เรียนคนนั้น นั่นหมายถึงว่าในเมื่อผู้เรียนสนใจในบางสิ่งอย่างจริงจังในที่สุดก็จะเกิดปัญญา จากสิ่งที่สนใจศึกษาได้ ระดับของการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่ความสามารถและโอกาสในการเรียนรู้ของแต่ละคนโดยเริ่มต้นที่ระดับการสามารถจดจำได้ ระดับสามารถเข้าใจ ระดับสามารถประยุกต์ใช้ได้ ระดับสามารถนำความรู้ที่นั้นมาวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้ ระดับการสามารถนำความรู้ที่นั้นมาประเมินสถานการณ์ได้ และระดับสูงสุดคือระดับการสามารถนำความรู้มาสร้างสรรค์เป็นความรู้ใหม่ได้

จารึก เป็นโบราณวัตถุที่ผ่านประเพณีในการเลือกสรรและได้รับการพัฒนาในรูปแบบของฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย ซึ่งในขั้นตอนของประเพณีในการเลือกสรรนี้เอง จารึกต้องผ่านทั้งการคัดเลือกและการอ่านแปลจากผู้เชี่ยวชาญด้านจารึก ประวัติจากภาษาโบราณมาเป็นภาษาไทยปัจจุบันให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจเนื้อหาของจารึก และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ง่ายขึ้น ซึ่งหากไม่มีประเพณีในการเลือกสรร จารึกก็จะเป็นเพียงหลักศิลาหรือศิลปวัตถุเท่านั้น เมื่อจารึกได้รับการอ่านแปลและนำไปตีพิมพ์เป็นหนังสือประชุมจารึกแล้ว ยังไม่การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อช่วยเผยแพร่ข้อมูลของจารึกให้แพร่หลายและเข้าถึงได้สะดวกยิ่งขึ้น อันส่งผลให้ผู้ใช้งานฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้จนถึงระดับขั้นวิเคราะห์ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็มีความคาดหวังว่า ผู้ใช้งานฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเองไปใช้งานจนถึงระดับสูงสุด คือ ระดับการสามารถนำความรู้มาสร้างสรรค์เป็นความรู้ใหม่ได้ จึงนำมาซึ่งข้อเสนอแนะในหัวข้อถัดไป

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้ใช้งานยังไม่สามารถขึ้นไปจนถึงระดับสูงสุดหรือขั้นสร้างความรู้ใหม่ได้ ซึ่งเกิดจากการศึกษาด้านจารึกยังคงอยู่ในกลุ่มผู้ศึกษาเฉพาะด้าน โดยเฉพาะคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีหลักสูตรและการสอนในรายวิชาเกี่ยวกับการอ่านจารึกและเอกสารโบราณ ทำให้การศึกษาด้านจารึกจำกัดอยู่ในวงแคบและมีผู้ใช้งานน้อย แต่หากภาควิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาควิชาภาษาตะวันออก ภาควิชาประวัติศาสตร์ ฯลฯ ในทุกมหาวิทยาลัยร่วมมือกัน ให้ความรู้เกี่ยวกับจารึกแก่นักศึกษา ผลักดันให้นักศึกษาพยายามค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ขั้นต้น จะทำให้ข้อมูลจารึกมีการใช้งานที่แพร่หลายในแวดวงวิชาการมากขึ้น สร้างความสนใจและดึงดูดใจให้เกิดแรงผลักดันในการเรียนรู้ด้วยตนเอง อันจะเป็นหนึ่งหนทางในการยกระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองให้สูงขึ้นได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. (2555). *คู่มือสื่อใหม่ศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุน

การวิจัย โครงการเมธีวิจัยอาวุโส.

กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2551). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์*

การเมืองกับสื่อสารศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

(2535). *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

นพพรณ ภัทรมูล. (2557). (ร่าง) คู่มือปฏิบัติงานประจำฐานข้อมูลฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทย

ไทย โครงการศึกษาและจัดทำแนวปฏิบัติการจัดการคลังข้อมูลดิจิทัล ศูนย์

มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). สืบค้นจาก

www.sac.or.th/databases/inscriptions/uploads/file/manual-04-20140702.pdf

สำนักงานจังหวัดสุโขทัย. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. (ม.ป.ป.). *ศิลาจารึก*. สืบค้น

จากhttp://www.sukhothai.go.th/history/hist_08.htm

สำนักหอสมุดแห่งชาติ. (2551). *คู่มือสำรวจ จัดหา รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ เอกสาร*

โบราณประเภทจารึก. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

สุทธิ กาบพิลา. (2558). การสืบทอดอัตลักษณ์ของคนอีสานในชุมชนสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี (ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

สุพรรณษา ครุฑเงิน. (2555). สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ข้อมูลและสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

